

gationem illam oriri posse omnes admittere debent et admittunt, etiam ii, qui contendunt Missae applicationem esse actum mere internum. Ex sese autem votum cujuscunque religiosae obedientiae ad actus internos extendi, a pluribus quidem, qui id de obedientia jurisdictionis potestati debita negant, conceditur, ab aliquibus similiter negatur. Igitur

3. utrum sine tali speciali voto vel speciali sensu obedientiae solo titulo communis obedientiae religiosae, et

4. titulo jurisdictionis Superiores id jubere possint, necne, pendet ab iis, quae supra dixi, sc. ab eo a) utrum Missae applicatio sit res mere interna annon; b) utrum potestas ecclesiasticae jurisdictionis aut potestas dominativa religiosa sese ad actus mere internos extendat an ad externos tantum.

Utramque vero quaestionem in favorem potestatis religiosi Superioris solvendam esse existimo, priorem sc. negando, alteram potius affirmando. Imo etiam ex iis — ut dixi — qui jurisdictioni ecclesiasticae facultatem *interna jubendi* denegant, sunt tamen, qui potestati religiosae dominativae id concedant. Cf. Laym. et Suarez *de leg. l. c.*, et quae diximus vol. I. n. 131.

De facto autem id fieri, etiam non solo titulo justitiae ex acceptis stipendiis, patet ex diversorum ordinum constitutionibus, in quibus quandoque Missae ad certas intentiones imponuntur. Et quamquam Constitutiones illae non semper sub peccato, sed solum ut *regula* obligant: tamen nihil sub obligatione regulae praescribitur, quod stricte sub peccato praescribi non possit.

Appendix.

208 Praecipue igitur grave peccatum committit:

1. Sacerdos, qui negligit aliquoties saltem in anno Missam celebrare.
2. Qui, pastorali munere suscepto, diebus Dominicis et festis pro populo Missam non applicat; aut qui saepius sine causa necessaria vel alteri id committit vel extra parochialem ecclesiam id facit.
3. Qui onus dicendae Missae vel applicandae ex fundatione sibi impositum non implet.
4. Qui, accepto stipendio Missae, ad dantis intentionem non celebrat, aut id diu differt.
5. Qui pro una Missa celebranda plura sumit stipendia.
6. Qui Missam alteri committit, retenta stipendii parte, (saltem si res gravis evasit in materia justitiae: alioqui jam antea, si agit mente simoniaca).
7. Qui stipendium ultra taxam *exigit*, idque generatim loquendo, etsi excessus non est gravis in materia justitiae.
8. Qui Missarum stipendiis mercimonium instituit.

Caput III.

De praeceptis liturgicis in celebranda Missa servandis.

In omnibus quidem sacris actionibus sacerdotalibus Ecclesia ad²⁰⁹ servandam et augendam devotionem et reverentiam summa cura adlaboravit, ut sacrae actiones certo quodam ritu et precum splendore circumdarentur: maxime vero id in sacrosancto Missae sacrificio Apostolicae traditionis sequens vestigia providit.

Si quae vero humanâ incuriâ vel fragilitate irrepserant, quae decori et reverentiae minus congruere viderentur, id pastorum vigilantiam iterum atque iterum excitabat, ut emendatione adhibita pristinus decor restitueretur. Quod suo tempore Concil. Trid. sess. 22 „*de observandis et evitandis in celebratione Missae*“ fecit, atque posteriore tempore speciali curae et vigilantiae S. C. Rit. commissum est.

Praecipua autem praecepta, quae tum in Rubricis tum in aliis SS. Pontificum et S. R. Congregationis decretis continentur, referuntur 1) ad externas circumstantias temporis et loci, 2) ad sacra utensilia pro Missae celebratione necessaria, 3) ad ipsos ritus sacros et preces in celebratione observandos.

Articulus I.

De tempore et loco celebrationis.

Circa tempus et locum celebrationis summatim haec statuuntur:

I. Licet quotidie semel sacerdoti celebrare, et communiter semel tantum. Excipitur festum Nativitatis Domini, quo in occidentali Ecclesia sacerdotibus singulis tres Missas dicere licet; et ex altera parte triduum sacrum majoris hebdomadae, in qua Fer. V. in Coena Domini et Sabbato Sancto solam Missam conventualem celebrari licet, Fer. VI. in Parasceve sola Missa praesantificatorum permittitur, privatis Missis exclusis.

II. Ex necessitate datur aliquando facultas aliis diebus bis Missam celebrandi: aut in Coena Domini ex speciali ratione permittitur, ut a pluribus Missa dicatur.

III. Tempus celebrandae Missae est, nisi privilegium aliud quid permittit, ab aurora usque ad meridiem: excepta prima Missa in nocte Nativitatis Domini.

IV. Tempus vero, quod in celebranda Missa privata impendendum est, ut cum decore et devotione fieri possit, spatio dimidiae horae circiter concluditur.

V. Pro loco celebrationis communis juris praescripto habenda est ecclesia, vel publicum oratorium, benedicta vel consecrata non polluta neque exsecrata aut interdicta.

VI. Episcopis ipsis atque variis religiosorum familiis latius extenditur facultas celebrandi: ut vero in domibus privatis privatisque ora-

toris Missa dicatur, privilegium a S. Pontifice datum requiritur. Episcopi id in sola necessitate pro singulis vicibus permittere possunt.

VII. Locus proximus, ubi S. Missae sacrificium offeratur oportet, altare lapideum est, consecratum sive quoad totam mensam, sive quoad lapidem per modum portatilis altaris insertum.

Quae singula accuratius definienda sunt:

§ 1.

Quibus diebus liceat sive non liceat celebrare.

210 1. In festo Nativitatis Domini sacerdoti licet tres Missas celebrare, si modo jejunium laesum non est. At Missae speciales in Missali notatae dicendae sunt: quare qui ob defectum visus ex privilegio quotidie Missam votivam de Beata dicat, non possit in festo Natalitio ter illam Missam votivam dicere (v. Decr. S. R. C. 11. April. 1840 in *Barcinon.* Gard. n. 4878 ad 4).

2. Si quis pro sacerdote, qui post consecrationem defecerit, Sacrum perficere debeat, non jam possit celebrare: quod quum aliquando in dubium vocaretur, re in S. R. C. discussa, Leo XII. jussit decretum prohibens expediri 16. Dec. 1823 in *Carpen.* v. Gard. n. 4601. — In festo Nativitatis Domini, recte addit collector decr., posse hanc Missam pro una ex tribus permissis computari, ita ut sacerdoti suppleti liceat praeterea duas, non autem tres celebrare.

3. In Feria V. in Coena Domini a) in ecclesiis, quae non sunt parochiales aut conventuales (intellige etiam cathedrales aut collegiatas) Missam celebrari non licet, nisi et hoc die et in subsequentibus diebus sacrae functiones peragi possunt solemniter, aut Episcopus pro magna utilitate populi sive monialium sub stricta clausura viventium amplius aliquid indulserit. Cfr. De Herdt III. n. 34, Schneider *Manuale sacerdotum* editio 11. II pag. 531.

b) Attamen in ruralibus ecclesiis, in quibus ne forma quidem parvi Ritualis Bened. XIII. servari, neque functiones ullae in Fer. VI. et in Sabbato Sancto fieri possunt, nihilominus parochi (*quotannis ab Episcopo petita venia*) Missam dicere sine cantu possunt, antequam in ecclesia matrice seu cathedrali functiones peraguntur. S. R. C. 31. Julii 1821 decreto a Pio VII. confirmato, Gardell. n. 4583 ad 1.

c) Imo ubi sollemnis Missa habetur, arbitrio Episcopi relinquitur, propter infirmos praeterea unam Missam privatam permittere: S. R. C. 27. Martii 1773 in *Carmelit. excalc. Prov. Polon.* (Gardell. n. 4361 ad 9.) Quod regularibus ita permittitur, ut si praeter ecclesiam conventualem habeant privatam oratorium, ibi Missam privatam pro commoditate infirmorum celebrare debeant, secus in ecclesia quidem, sed januis clausis: cf. Gury-Baller. II. n. 381 not.

d) Si in Fer. V. in Coena Domini incidit festum de praecepto, ut Annuntiatio B. M. V., S. Josephi, Patroni particularis, Episcopus curare debet, ut tot Missae in ecclesiis dicantur, quot sufficiant, ut populus praecepto audiendae Missae satisfacere possit: neque transfertur festum pro foro. Si autem festa illa alicubi non amplius de praecepto in foro celebrantur, etiam locum non esse dispositioni, qua plures Missas celebrari liceat, S. R. C. 27. Sept. 1868 in *Viglevan.* declaravit: Gardell. n. 5405.

NB. In compluribus Germaniae regionibus mos transferendi festum cum obligatione feriandi observatur: quare legitimae consuetudini standum est.

4. Feria VI. in Parasceve et Sabbato Sancto a) functiones non possunt²¹¹ ritu privato peragi; sed ubi non cum omnibus caerimoniis in Missali notatis fieri possunt, curandum est, ut fiant secundum parvum Rituale Benedicti XIII. — At si Missa Sabbati Sancti nullatenus cantata esse potest propter defectum cantorum, sed lecta, illa, si parochialis seu conventualis Missa est, non videtur reputari debere pro Missa privata, quae sit prohibita. Id videtur ex S. R. C. 12. Sept. 1857 in *Molin.* ad VII. (Gard. n. 5251) aliquatenus colligi posse, saltem si consuetudo accesserit.

b) Sententia igitur, quam antea gravissimi scriptores tuebantur, tum Feria V., tum Sabbato Sancto privatas Missas non absolute interdicti, nunc post plura S. R. C. decreta prorsus relinquenda est, neque tuta conscientia pro norma practica potest haberi. Vide S. Alph. l. 6 n. 350, Ben. XIV. *Instit. eccles.* 38 n. 9 et edictum Clem. XI. 15. Maji 1712.

c) Attamen Sabbato Sancto aliquando ex specialissimo privilegio Missa privata a S. Sede permittitur: quae sine dubio sine lectione prophetiarum et omnium, quae subsequuntur, ab „ordine Missae“ incipit. Imo in necessitate conficiendi Viatici etiam Feria VI. in Parasceve celebrandum est: quod si contingit, celebranda est Missa, quae magis convenit, scilicet de *Passione Domini*.

d) S. Communionis distributio sola Feria VI. sacrae hebdomadae prohibetur (excipitur Viaticum, si nondum antea receptum est), idque, nisi aliunde specialis facultas sumendae S. Eucharistiae illo die habeatur, sub gravi. Vide Innoc. XI. decr. de *Communione frequenti et quotidiana*, S. Alph. 6 n. 349. Sabbato Sancto post expletam Missam S. Communio distribui potest: in ipsa Missa id faciendum non esse S. R. C. respondit, nisi adsit consuetudo (23. Sept. 1837 in *Mutin.* ad II. Gard. n. 4815). Ex quo inferri potest, distributionem S. Communionis intra Missam haberi pro re minus convenienti, sed nullatenus graviter prohibita.

e) Si in Feriam VI. vel Sabbatum hebdomadae Sacrae incidit festum Annuntiationis B. M. V., totum festum cum obligatione chori et fori transfertur in fer. II. post Dominicam in Albis: si vero aliud festum de praecepto (quod tantum particulare esse potest) in eos dies incidit, obligatio fori non transfertur, sed temperatur: sc. manet integrum praeceptum non assumendi labores serviles; obligatio audiendae Missae Feria VI. prorsus cessat, neque obligatio est assistendi Missae praesanctificationum, Sabbato Sancto obligatio Missae cessat pro iis, qui nequeunt unice Missae parochiali seu conventuali interesse.

§ 2.

De facultate binandi.

Jus commune, ut supra dictum est, devotionis causa in sacer-²¹²dotum et fidelium gratiam in solo festo Nativitatis Domini plures Missas celebrandas concedit, neque ulla lege prohibetur, quominus sacerdos pro singulis illis Missis stipendium accipiat. Cf. Lacroix l. 6 p. 2 n. 142, Gury ed. Ratisb. II. 383 not. c, Const. Ben. XIV.

„*Quod expensis*“ 26. Aug. 1748, Scav. t. III. n. 320 c): imo id evidenter colligitur ex cit. Const. et op. „*de sacrif. Miss.*“ l. 3 cap. 4. Quidquid igitur aliis diebus conceditur, aut speciali privilegio aut necessitati innititur. Re ipsa

1. Pro regnis Hispaniae et Lusitaniae antiquus usus erat certis quibusdam locis pluries celebrandi die commemorationis omnium defunctorum. Post repulsas aliquoties latas duo illa regna a Ben. XIV. tandem universim acceperunt privilegium, ut omnes sacerdotes sive regulares sive saeculares *ter* Missam dicere possent, idque etiam duabus horis post meridiem (vide Ben. XIV. *de sacrif. Missae* l. 3 c. 4 n. 11 et *de syn. dioec.* l. 13 c. ult. n. 14), ita tamen, ut, nisi antiquum privilegium jam existeret, sed de Missis *vi novi privilegii permissis* ageretur, illae, i. e. duae, quae vi novi privilegii addendae permittebantur, *sine stipendio* atque *pro omnibus fidelibus defunctis* dicendae essent, una Missa pro stipendio quidem, sed *consueto tantum*.

Quod privilegium sane valet pro omnibus locis, quae tum temporis sub ditione regni Hispan. vel Lusitan. erant.

2. Aliae autem causae eodem die Missam iterandi sunt solius necessitatis. Jure autem communi sine speciali facultate a S. Sede impetranda conceditur, ut bis Missa celebretur:

1) pro necessitate Viatici, si sacerdos post sumptam S. hostiam de ea necessitate monetur neque sunt particulae consecratae: si enim ante sumptam S. hostiam monetur, ex illa particulam detrahere debet; num vero, si post sumptam ablutionem monetur, secundo celebrare possit aut debeat, infer ex iis, quae de celebranda Missa post laesum jejunium supra (de disposit. ad S. Comm.) dicta sunt n. 161.

2) Si unus sacerdos duas parochias canonicè erectas administrandas habet, neque adest alter sacerdos, qui celebrare possit, parochus diebus Dominicis et de praecepto festivis duas Missas celebrare potest *et debet*, ut populus utriusque parochiae Missae possit assistere (nisi forte ita provisum est, ut in eandem ecclesiam uterque populus facile convenire possit). Imo obligatio Missam iterandi ea videtur esse, ut, si tribus parochiis inter se distantibus unus tantum sacerdos praesit, ille *ter* Sacrum dicere debeat, et sic porro, pro qualibet etiam parochia singulas Missas applicaturus (cf. Instruct. S. C. de prop. F. 24. Maji 1870, Acta S. Sedis vol. 6 pag. 546—566 et Ben. XIV. *de syn. dioec.* l. 6 c. 8 n. 2)¹.

3) Si populus ejusdem parochiae canonicè erectae in eandem ecclesiam „insimul“ convenire non potest, licite Missa *secundo* ab eodem sacerdote celebratur, quando alter sacerdos deest.

¹ Nimirum *Missae iterandae* facultatem et *obligationem* adesse, quamquam semper ex iudicio Ordinarii, quando unus sacerdos duas parochias regere debeat, habetur expresse in ipsa ista „Instructione“: unde Editor Act. S. Sedis pag. 568 deducit: „Opus non est facultate Apostolica . . . quando unus presbyter praesidet pluribus populis; quo in casu toties repeti Missa debet, quot sunt populi: unde si sint tres vel quatuor, *ter* vel *quater* item presbyter Missam iterare debet.“

NB. In casu sub n. 2) et 3) pro conditione quidem necessaria habetur, ut Ordinarius causam recognoverit. Quod certo in *tertio* casu omnino requiritur, ut vid. Episcopus de sufficientia causae et de defectu alterius sacerdotis judicaverit, neque haec recognitio, nisi expresse sacerdoti communicata est, praesumi potest: imo etiam in secundo casu Episcopi est videre, utrum parochus duas parochias habens duas Missas celebrare cogatur, an aliter utrique populo provideri possit. At quum jure communi concedatur Missae iteratio, Episcopus *privilegio* S. Sedis non indiget, ut sacerdoti Missae iterationem committat. Quare operae pretium est fusius videre, quomodo casus n. 3) allatus intelligendus sit, ut, quam late pateat concessio juris communis, rite sciatur.

In „*instructione*“ supra laudata dicitur „quando una tantum sit ecclesia, in qua Missa celebratur, et ad quam insimul universus populus convenire non potest“: quod quo sensu sumatur, videndum est, vid. utrum eum tantum casum indicet, quo templum propter loci angustias totum populum capere non possit, an similes etiam casus comprehendat, in quibus ob quascunque causas non omnes uni Missae assistere possint.

Complures sunt, qui ad angustiam loci id restringant: at sine causa. Verum quidem est, aliquos textus Summorum Pontificum epistolarum, quibus facultas binandi exprimitur, angustiam loci efferre, ut epistola S. Leonis: cf. eandem „*instructionem*“ ut supra, Act. S. Sedis l. c. p. 568; at inde non sequitur, alios casus excludi. Imo Bened. XIV. in Constitutione „*Declarasti*“ 16. Martii 1746 Concilia particularia approbans commemorat, quae *sensu latiore* hanc licentiam bis celebrandi intelligunt. Ex Concilio Nemaucensi anni 1284 haec affert: „Si omnes parochiani ad unam Missam simul convenire non possint, eo quod in diversis locis habitant distantibus ab ecclesia et remotis, sicut est in montanis . . . poterit tum sacerdos aliam (Missam) celebrare.“ Quibus Ben. XIV. addit: „Ea potissimum verba diligenter observari debent: ‚ubi non est nisi unus sacerdos‘ . . .; ex quibus clare perspicimus, non licere parochi, si alius sacerdos praesto est, duo Sacra perficere diebus festis, ut populus Missae sacrificio intersit, sive Missa celebranda sit in duabus ecclesiis distantibus, ut in supra citata synodo Limana, sive una tantum sit ecclesia, in qua Missa celebratur, et ad quam insimul universus populus convenire non potest, ut in Concilio Nemaucensi. *Hi quippe duo casus eodem jure censendi sunt.*“¹

Ergo sensus evidens, in quo Ben. XIV. communi jure licere dicit bis Missam celebrare, non restringitur ad solam loci angustiam, sed ad alias etiam causas, ob quas totus populus ad eandem Missam simul convenire non possit.

Accedit ad hanc sententiam latioris facultatis opinio veterum theologorum, qui (v. Lugo *de Euch.* disp. 20 n. 46) concedunt Missae iterationem, si propter *habituale* impedimentum seu *permanentem* necessitatem unâ Missâ toti communitati satisfieri non possit.

¹ Si ejusmodi causa *dubia* est, convenit consulere S. Sedem, quae in danda licentia non ita difficilem se praebet: sic S. C. C. d. 20. Febr. 1886 in causa Aprutina concessit ad quinquennium, ut parochus secundo celebrare posset pro parte aliqua suorum parochianorum in oratorio publico trans torrentem sito. Acta S. Sedis vol. 18 p. 547.

214 3. Haec valent de jure communi. Quare in illis casibus sub n. 2) et 3) indicatis Episcopus non indiget speciali privilegio a S. Sede accepto, sed ordinaria sua potestate id statuere et sacerdoti permittere potest, ut, deficiente altero sacerdote, bis celebret: imo ille Episcopi interventus non tam est licentia sacerdoti data, quam potius causae cognitio et necessitatis declaratio. Quare facultas tunc binandi non pro personali facultate huic sacerdoti data habenda est, sed pro reali: igitur, si ex inopinato casu ille sacerdos impeditur, atque alter advocatur, qui ejus vices suppleat, huic quoque sacerdoti, etsi Episcopus interrogari non potuit, bis celebrare licet.

Aliud est, si facultas binandi non secundum jus commune, sed secundum privilegium a S. Sede acceptum alicui sacerdoti communicata fuit. Haec facultas non potest sine nova licentia ab altero usurpari, etsi eadem causa eademque necessitas adsit.

Verum, quum in facultatibus diversis Episcopis vi privilegii datis vel dandis jussu Alexandri VII. apposita fuerit clausula severis verbis concepta: „Caveat vero, ne praedicta facultate seu dispensatione bis celebrandi in die aliter quam ex gravissimis causis (et rarissime) utatur, in quo graviter ipsius conscientia oneratur“: sane mirandum non est, quod Episcopi complures putaverint, se vix illo privilegio uti posse. — At huic dubio S. Sedes et Congreg. de Prop. Fide occurrit. Videri licet de toto hoc negotio ipsa illa „Instructio S. Congr. de Prop. Fide super Missae iteratione“ 24. Maji 1870 in Acta S. Sedis l. c.

Jam 13. Martii 1828 Leo XII. literis ad Episcopum S. Ludovici in America Septentrionali datis haec scribi jusserat: „Omnem te anxietatem animi deponere debere, et quin commovearis verborum rigore, se (sc. Sanctitatem Suam) conscientiae ac prudentiae tuae committere, ut judices, quibus in casibus ratione habita adjunctorum dioecesis tuae graves adesse causae censendae sint facultatem, de qua sermo est, sacerdotibus imperiendi. Ubi vero has graves causas secundum conscientiam prudentiamque tuam arbitratus fueris, Sanctitas Sua, posse te absque ulla dubitatione ea facultate uti, benigne declaravit.“

215 Quas autem causas S. Congr. ipsa pro satis gravibus habuerit, juvat aliquot exemplis declarare:

1) Anno 1851 Vicario Apostol. Limburg. respondit, videri posse sufficientem necessitatem, si magna pars parochiae aliter careat Missa, *etsi vicina parochia non distet ultra mediam leucam.*

2) Ipsa Instructio expresse effert, „articulum formularum, quum sit facultativus, protendi *ad alios quoque casus necessitatis* in jure communi non comprehensus; secus enim evaderet inutilis saltem pro iis locis, in quibus parociae sunt canonice erectae, ipso jure communi pro his parocciis disponente“: ergo sufficit *similis* necessitas; et sufficit etiam pro iis locis, ubi parochia canonice erecta non est.

3) Anno 1688 S. Inquis. quidem judicavit, non sufficere numerum 15—20 personarum, quae aliter Missa carerent. — At eodem anno, paucis mensibus postea Congreg. de Prop. Fide judicavit, sufficere numerum 10—12 *servorum*, qui aliter Missa carerent. Quare non ex solo numero, sed etiam ex hominum conditione et necessitate ratio desumenda est.

4) In literis supra citatis anni 1828 pro sufficienti causa habetur, si 30—50 fideles periculo exponantur Missam de praecepto non audiendi.

5) S. Inquis. 20. Junii 1860 respondit pro regionibus infidelium, desiderium neophytorum bis vel ter in anno SS. Eucharistiam sumere volentium, *per se* non esse urgentissimam causam, propter quam bis Missa celebranda esset (idque etiam diebus non festivis): attamen pensatis locorum et personarum circumstantiis, id relinquendum esse arbitrio Vicarii Apostolici. — Ex quo patet, hanc causam pro gravi non haberi, si neophyti cum aliquo mediocri incommodo, ut itineris unius leucae vel ultra, desiderio suo aliter satisfacere possint; at si id nequeant, aut cum gravi omnino incommodo tandem possint, eam causam satis gravem videri.

4. Constans autem est prohibitio pro secunda Missa, quae sic ex 216 necessitatis causa celebratur, ullum stipendium accipiendi, aut obligationem ullam justitiae vel quasi-justitiae, v. g. obligationem parochi, quae pro populo applicare debet, extinguendi. — Aliquando tamen, etsi raro, conceditur, idque ex speciali omnino privilegio, vel propter missionariorum paupertatem vel in favorem piaae causae etiam pro secunda Missa stipendium accipere. Cf. Acta S. Sedis vol. I. pag. 9 sqq., vol. VI. pag. 545 sqq. Sine tali privilegio S. Sedis nequaquam permittitur stipendium pro secunda Missa, etsi causae piaae applicetur. Cf. Gury (ed. Ratisb.) II. n. 383 not.; S. C. C. 25. Sept. 1858 *in una Galliarum*, et 21. Martii 1863 ad Archiep. Colon. „*firma semper manente prohibitione accipiendi stipendium pro secunda Missa*“¹.

At si cum secunda Missa specialis labor atque defatigatio conjungitur, uti fit, quando in loco dissito secunda Missa celebranda est, *ratione hujus laboris* compensationem accipere illicitum non est. Acta S. Sed. ib.

Etiam licet, secunda illa Missa aliquam quasi-obligationem, quae solius caritatis est, extinguere. Ita S. Congreg. C. 14. Sept. 1878 respondit, ut refertur Act. S. Sedis vol. XI. p. 284².

5. Ante aliquot annos singulari indulto a Leone XIII. concessum est propter necessitatem populi in regno Mexicano, ut etiam tres Missae a singulis sacerdotibus diebus Dominicis et de praecepto festivis in diversis locis celebrarentur.

¹ Exemplum dispensationis in favorem piaae causae habes in causa Trevirensi, in qua Episcopus d. 15. Febr. 1886 accepit ad quinquennium facultatem concedendi presbyteris, ut pro secunda Missa elemosynam recipiant ea lege, ut eam Episcopo tradant in auxilium adolescentium, qui ad sacerdotium adspirant; item ad praedictum finem dispensandi cum parochis circa applicationem Missae pro parochia in festis suppressis.

² Episcopus N. in Gallia exposuit, ab anno 1842 institutam fuisse in sua dioecesi sacerdotum congregationem S. Josephi, indulgentiam a S. Sede ditatam, cujus sodales semel pro unoquoque sacerdote confratre defuncto Missam celebrare deberent. Sacerdotes, quibus binare concessum esset diebus dominicis et festis, secundam Missam celebrasse pro defunctis confratribus. . . . Ordinarius, exorto dubio, quaerit, an Missa binationis offerri possit, ut in casu, pro defunctis confratribus.

S. Congr. C., visis videndis, respondendum censuit: „Licere.“